

Petőfi Sándor

A XIX. SZÁZAD KÖLTŐI

Ne fogjon senki könnyelműen
A húrok pengetésihez!
Nagy munkát vállal az magára,
Ki most kezébe lantot vesz.
Ha nem tudsz mást, mint eldalolni
Saját fájdalomad s örömed:
Nincs rád szüksége a világnak,
S azért a szent fát félretedd.

Pusztában bujdosunk, mint hajdan
Népével Mózes bujdosott,
S követte, melyet isten küld
Vezérül, a lángoszlopot.
Ujabb időkben isten ilyen
Lángoszlopoknak rendelé
A költőket, hogy ők vezessék
A népet Kánaán felé.

Előre hát mind, aki költő,
A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajítja
Kezéből a nép zászlaját,
Átok reá, ki gyávaságból
Vagy lomhaságból elmarad,
Hogy, míg a nép küzd, fárad, izzad,
Pihenjen ő árnyék alatt!

Vannak hamis próféták, akik
Azt hirdetik nagy gonoszan,
Hogy már megállhatunk, mert itten
Az ígéretnek földje van.
Hazugság, szemtelen hazugság,
Mit milliók cáfolnak meg,
Kik nap hevében, éhen-szomjan,
Kétségbeesve tengenek.

Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!

És addig? addig nincs megnyugvás,

Addig folyvást küszködni kell. □
Talán az élet, munkáinkért,
Nem fog fizetni semmivel,
De a halál majd szemeinket
Szelíd, lágy csókkal zárja be,
S virágkötéssel, selyempárnán
Bocsát le a föld mélyibe.

(Pest, 1847. január.)

*

Arany János

RENDÜLETLENÜL

Hallottad a szót: "rendületlenül -"
Midőn fölzeni myriád ajak
S a millió szív egy dalon hevül,
Egy lángviharban összezapzanak?...
Oh, értsd is a szót és könnyelmű szájon
Merő szokássá szent imád ne váljon!

Sokban hívságos elme kérkedik,
Írányt még jóra, szépre is az ad;
Nem mondom: a hont ők nem szeretik;
De jobban a tapsot, mint a hazát...
Oh, értsd meg a szót és hiú dagályon
Olcsó malasztá szent imád ne váljon!

Fényt űz csinált érzelmivel nem egy,
Kinek világát csak divat teszi:
Őnála köntös, eb, ló egyremegy,
S a hon szerelmén a hölgyét veszi...
Oh, értsd meg a szót s függve női bájon,
Külcsillogássá szent imád ne váljon!

Van - fájdalom! - kinek cégér hona.
Hah! tőzsér, alkusz és galambkufár:
Ki innen! e hely az Úr temploma:
Rátok az ostor pattogása vár!...
Oh, értsd meg a szót: kincs, arany kínáljon:
Nyerészkedéssé szent imád ne váljon!

Szeretni e hont gyakran oly nehéz: -
Ha bűnbélyeg sötétül homlokán,
Gyarló erényünk öntagadni kész,
Mint Péter a rettentő éjtszakán.
Oh, értsd meg a szót: fényben, vagy homályon -
De kishitűvé szent imád ne váljon!

Szeretni a hont - ah! még nehezebb,
Midőn az ár nő, ostromol, ragad...
És - kebleden be-vérző honfiseb -
Bújsz a tömegben, átkos egymagad.
Oh, értsd meg a szót s győzve a ragályon
Káromkodássá szent imád ne váljon!

Hallottad a szót: "rendületlenül"?
Ábránd, hiúság, múltó kegy, javak, -
Lenn a sikamló tér, nyomás felül,
Vész és gyalázat el ne rántsanak.
Oh, értsd meg a szót: árban és apályon
- Szirt a habok közt - hűséged megálljon!

(1860)

*

József Attila

Egy költőre

Sakált kiált, hollót hörög,
ki jól dalolni restel;
és idenyög a Dala-dög,
az éveire mester.
Nem a szipolyt, ő azt gyalázza,
kinek nem álma pálmaháza.

Pálmáját öntözzék ebek,
álljon közibük ő is.
Kertésszen őszi kerteket,
hol megtrágyázzák őt is.
És orrát vájván, mint a vermet,
csak higgye azt, hogy elmerengett.

Mit koslat ködgyűrűk körül
szárnyaska szamarával,
ha nem vivódik emberül
a népek nyomorával!
S a poshadt ködöket habossá,
ha nem habarja viharossá!

Ha nem bú, nem baj őneki,
hogy oszladozó felhő
ez édes nép, mert szétszedi
az úri szél, a dörgő.
Míg sorsunk rongy és alatt szárnyal,
tapogatódzó ökörnyállal!...

Kóró a lelke, űl azon
kis varasbéka ékül;
vartyog s míg zizzen a haszon,
vénebb békákkal békül.
Ha hitted messziről smaragdnak,
csak fogd meg, ujjaid ragadnak.

... Olcsón adódott el, hiszen
szerény, akár a kórság.
Adjuk rá néki iziben
ezt a jószagú rózsát.
'sz künn azért zúg nemes viharja,
mert benn a hasikát csikarja.
1930. ápr.

